

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Ужгородський національний університет»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол Вченої ради ДВНЗ
«Ужгородський національний
університет»
04.03. 2024 р. № 3

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Географія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

предметною спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти (Географія)

Професійна кваліфікація: Вчитель-магістр (Середня освіта (Географія))

УВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ректора ДВНЗ
«Ужгородський національний
університет»
18.03. 2024 р. № 229/01-04

ЗМІНИ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол Вченої ради ДВНЗ «УжНУ»
03.06. 2025 р. № 6

УВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ректора ДВНЗ «УжНУ»
03.06. 2025 р. № 330/01-04

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Географія»

1. Ректор

03.06. 2025 р.

Володимир СМОЛАНКА

2. Гарант освітньо-професійної програми

22.04. 2025 р.

Степан ПОП

3. Декан структурного підрозділу

22.04. 2025 р.

Іван КАЛИНИЧ

4. Керівник робочої групи

22.04. 2025 р.

Степан ПОП

5. Начальник навчальної частини

03.06. 2025 р.

Анатолій ШТИМАК

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма «Географія» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Програму розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою присвоєно
Керівник групи розробки робочої програми:		
Поп Степан Степанович	професор, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	доктор фізико-математичних наук, професор зі спеціальності «Фізична електроніка»
Робоча група:		
Салюк Мар'яна Романівна	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
Славик Роман Володимирович	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат економічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
Козубовський Ростислав Володимирович	доцент кафедри соціології і соціальної роботи	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології і соціальної роботи
Карабінюк Микола Миколайович	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук
Лета Василь Васильович	доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування	кандидат географічних наук
Гайдур Михайло Михайлови	заступник директора Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА (за згодою)	кандидат педагогічних наук
Глюдзик Галина Богданівна	методист Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти	Відмінник освіти України
Лабецька Іванна Іллівна	здобувачка кафедри фізичної географії та раціонального природокористування спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)	

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ

При розробці ОП, зважаючи на відсутність з даної спеціальності Стандарту вищої освіти, використано досвід акредитації аналогічних ОП в провідних ЗВО України та наявний власний досвід з розробки ОП попередніх акредитацій. Враховано також рекомендації провідного регіонального працедавця в галузі освіти – Департаменту освіти і науки при Закарпатській ОДА та інших стейкхолдерів.

1. Лист заст. директора Департаменту освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації В. Маюрник.
2. Рецензія-відгук директора Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти Я..Сивохопа.
3. Рецензія-відгук академіка НАН України, доктора географічних наук, професора Л. Руденка.
4. Рецензія-відгук президента Закарпатської туристичної агенції «Панонія» Ф. Шандора.

**1. Профіль освітньої програми «Географія» предметної спеціальності
014.07 Середня освіта (Географія)**

1- Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр середньої освіти (Географія). Вчитель-магістр (Середня освіта (Географія))
Офіційна назва освітньої програми	Географія Geography
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію освітньої програми «Географія» № 2608, виданий Національним агентством із забезпечення якості освіти 17.12.2021 року. Термін дії сертифіката до 1 липня 2027 року.
Цикл/рівень	НРК України 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність диплома бакалавр або магістр (спеціаліст) для здобуття другої вищої освіти
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	До чергового перегляду відповідно до терміну сертифіката про акредитацію
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre 15068
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців, які мають глибокі фундаментальні знання та практичні навички в галузі географічної освіти та науки, здатних виконувати міждисциплінарні дослідження та професійну діяльність в предметній області навчання географії в закладах загальної середньої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка 014.07 Середня освіта (Географія)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна. Набуття загальних та фахових компетентностей, формування особистісних, світоглядних, управлінських і професійних здібностей та вмінь їх практичного використання вчителем ЗЗСО; формування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми, що характеризуються невизначеністю умов в галузі географічної освіти й науки; набуття здатності застосування сучасних теорій, методів та методологічних підходів в освітньому процесі.

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Здобуття вищої освіти в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка із предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Формування висококваліфікованого фахівця, який має креативне критичне мислення та сучасний світогляд, здатного здійснювати компетентне навчання географії у загальноосвітніх закладах середньої освіти. Ключові слова: вчитель географії, організація освітнього процесу, географічне краєзнавство, нова українська школа
Особливості програми	Особливістю ОП є багатопрофільність, чіткий краєзнавчий та регіональний контекст, яка враховує тенденції ринку праці в потребі готувати висококваліфікованих географів із знаннями і вміннями користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними, освітніми і педагогічними підходами та технологіями і новітніми технічними засобами для виконання професійних завдань у педагогічній, науковій і громадській діяльності.
4 – Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати на первинних посадах за професіями, визначеними у Національному класифікаторі України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 (затвердженими із змінами наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року N 259) як: <ul style="list-style-type: none"> ○ викладач закладів фахової передвищої, вищої освіти; ○ педагог-організатор екскурсійної роботи, позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми; ○ керівник підрозділів у сфері освіти; ○ викладач закладу вищої освіти.
Подальше навчання	Продовження навчання за третім освітньо-науковим рівнем та можуть набувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих, здобуття освіти за іншими спеціальностями (перехресна форма здобуття другої освіти у вищій школі), підвищення кваліфікації за фахом, в т. ч. в системі післядипломної педагогічної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основними підходами є студенто-центроване та проблемно-орієнтоване навчання у формі лекцій, семінарів, практичних та лабораторних, індивідуальних занять, постійне самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через навчально-педагогічні та виробничі практики, наукові конференції та семінари.
Оцінювання	Дворівневе (зараховано, не зараховано) для заліків і чотирирівневе (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) для іспитів. Додатково кожна оцінка уточнюється за 100–бальною шкалою відповідно до Болонської системи. Протягом семестру з кожного виду занять здійснюється поточний (на семінарських, практичних і лабораторних заняттях), проміжний (модульні контрольні роботи тощо), підсумковий (заліки, іспити, захист звітів практик), атестація (захист кваліфікаційної роботи магістра).

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність у професійній діяльності розв’язання складних задач з організації та провадження освітнього процесу вчителем географії ЗЗСО, зумовлених завданнями і особливостями новітніх інноваційних методик і підходів навчання географії; формування у здобувачів особистісних, світоглядних, управлінських і професійних здібностей та вмій їх практичного використання в роботі за предметною спеціальністю.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлюючого, сповідуючого та примножуючого загально цивілізаційні цінності демократичного суспільства (морально-етичні, культурні, гуманістичні, доброчесності тощо).</p> <p>ЗК 2. Здатність самовдосконалюватися, постійно підвищувати кваліфікацію із розумінням предметної області обраної професії, її основних концепцій, понятійно-термінологічного апарату та місця у загальній системі знань про природу і суспільство,</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, уміти комунікувати з іншими, логічно викладати свою думку як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні сучасні технології у науковій, освітній, просвітницькій та громадській роботі, абстрактно мислити та системно аналізувати і узагальнювати інформацію в галузі предметної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Вміння виявляти та вирішувати в професійній діяльності проблемні задачі, приймати науково-обґрунтовані управлінські рішення.</p> <p>ЗК 6. Здатність набувати лідерських навичок, соціально-відповідально розвивати управлінські здібності, планувати свою роботу у всіх сферах життєдіяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді, виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера.</p> <p>ЗК 8. Уміння об’єктивно оцінювати і доносити знання як до фахової аудиторії, так і до широкого загалу із використанням наукової термінології та сучасних методів і технологій презентації інформаційних матеріалів.</p> <p>ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК 1. Набуття предметно-географічних, природознавчо-наукових, психолого-педагогічних компетентностей, оволодіння фундаментальними знаннями з дисциплін географічної науки на різних просторових рівнях (глобальному, національному і локальному), методологією географічних досліджень взаємозв’язків у складній системі «Людина–Природа» в контексті досягнення цілей збалансованого розвитку.</p> <p>ФК 2. Здатність до постійного професійного самовдосконалення, вивчення і креативного застосування досягнень національної та світової географічної науки в науковій і педагогічній діяльності.</p> <p>ФК 3. Здатність до професійної науково-дослідницької та практичної діяльності, в т. ч. щодо виконання польових та камеральних природознавчих і суспільних географічних досліджень, аналізу та інтерпретації отриманих результатів, оформлення наукового звіту, презентації результатів дослідження, впровадження їх у практику</p>

ФК 4. Здатність розвивати викладацькі компетентності, вміння застосувати на практиці набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методів і прийомів навчання географії у ЗЗСО відповідно до вимог державних освітніх стандартів.

ФК 5. Здатність постійно вдосконалювати та використовувати набуті знання щодо змісту, форм та методів навчання географії в ЗЗСО, вміння вносити інновації в освітній процес сучасної середньої школи.

ФК 6. Здатність застосування новітніх інформаційних технологій та методів швидкого пошуку необхідної професійної інформації, вміння її аналізу та опрацювання з метою напрацювання ідей щодо подальшого розвитку географічної освіти та науки.

ФК 7. Здатність на глобальному, регіональному і локальному рівнях аналізувати в часі і просторі взаємопов'язані природні процеси і явища. Здатність логічного і світоглядного мислення в процесі освітньої, наукової і громадянської діяльності, осмислювати взаємозв'язки і закономірності в еколого-, гео-, соціо-просторі.

ФК 8. Здатність застосовувати географічні знання у міждисциплінарному і міжгалузевому контекстах. Здатність застосування теоретичних знань для вирішення практичних проблем на регіональному і національному рівнях, зокрема проводити просвітницьку діяльність щодо вирішення проблем взаємодії суспільства і природи в контексті збалансованого розвитку.

ФК 9. Набуття високих морально-етичних цінностей і здатність особи здійснювати професійну діяльність орієнтовану на формування в Україні європейських якостей життя.

7 – Програмні результати навчання

ПРН 1. Знання основних законів, закономірностей, понять та наукової термінології новітніх напрямків сучасної географічної освіти та науки; знання системи освіти та науки України, стану її інтегрування в європейський простір.

ПРН 2. Знання природничої географії України і світу, причинно-наслідкових взаємозв'язків складових навколишнього середовища, впливу на них людської діяльності, стану, проблем та шляхів раціонального природокористування в контексті гармонізації стосунків у системі «суспільство–природа».

ПРН 3. Знання принципів, методів, закономірностей, структури педагогічного процесу, новітніх освітніх засобів і технологій, які є придатними для викладання в ЗЗСО та в профільній школі.

ПРН 4. Знання за даною освітньою програмою, які необхідні для роботи в традиційних сферах застосування: вчителем географії в ЗЗСО, викладачем географічних дисциплін у вищій школі, спеціалістом-географом у наукових установах, державних природоохоронних структурах та поресурсних департаментах при облдержадміністрації або відділах органів державної влади та місцевого самоврядування, а також у підприємницьких структурах, що потребують фахівців-географів.

ПРН 5. Знання основних механізмів управління природокористуванням, в тому числі менеджменту природоохоронними територіями.

ПРН 6. Знання системи державного управління природокористуванням на національному, регіональному і локальному рівнях, суб'єктів моніторингу та їх основних функціональних обов'язків, а також відповідної законодавчо–нормативної бази. Знання суспільної географії України та світу.

ПРН 7. Знання технічних і програмних засобів для реалізації прикладних задач, обробки баз даних з урахуванням особливостей сфери застосування у галузі географічної освіти й науки, розуміння основних операцій для використання геоінформаційних систем з відповідним програмним забезпеченням.

ПРН 8. Уміння застосовувати теоретичні та емпіричні здобутки географічної науки про природні та суспільно-географічні явища і процеси для інноваційної науково-дослідницької і педагогічної діяльності, орієнтованої на оптимізацію природокористування для забезпечення якісного життя та водночас досягнення цілей стійкого розвитку територій і суспільства.

ПРН 9. Уміння вирішувати конкретні наукові проблеми (фундаментальні або прикладні) географічної освіти і науки, використовуючи сучасні техніку, технології, методи і методологічні підходи, здобувати нові знання і зіставляти їх з отриманими раніше, викладати їх у формі звіту, публікації, доповіді.

ПРН 10. Застосовувати новітні освітні методики і технології для формування в учнів школи предметних компетентностей, набуття сучасних уявлень про географічну оболонку Землі як середовище життєдіяльності людства, її структуру, природні багатства різних континентів, країн світу, України та її регіонів.

ПРН 11. Уміння самостійно організовувати краєзнавчі екскурсії, польові природознавчі дослідження та спостереження, які необхідні для проведення практичних занять з географії та природознавства, в школі, а також для проведення позашкільної краєзнавчої роботи, формування у молоді відповідального ставлення до екологічного стану довкілля.

ПРН 12. Здатність у фаховій діяльності діяти і приймати відповідальні інноваційні рішення в ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов та вимог.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	<p>Гарант програми – Поп Степан Степанович, доктор фізико-математичних наук, професор.</p> <p>Випусковою кафедрою для спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) є кафедра фізичної географії та раціонального природокористування на чолі з доктором фіз.-мат. наук, професором, до складу якої входять 3 доктори наук (1 працює за сумісництвом), 7 кандидатів наук, 2 з яких працюють за сумісництвом, 5 старших викладачів та інші науково-педагогічні працівники.</p> <p>Усі викладачі, які розробляли і забезпечують реалізацію освітньої програми мають підтверджений рівень наукової та професійної активності, науково-педагогічні працівники, що задіяні до викладання освітніх компонент за спеціальністю відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти регулярно проходять підвищення кваліфікації.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявна відповідаюча потребам забезпеченість навчальними приміщеннями. Є технічні засоби для аудиторного і дистанційного навчання (мультимедійне обладнання, 2 комп'ютерних класи з програмним забезпеченням, принтери, сканери, плотер, безкоштовний інтернет, облаштовані кабінет географії і кабінет-музей геології та ін.). Наявна забезпеченість освітнього процесу обладнанням та устаткуванням, необхідним для прикладних досліджень географічних об'єктів і систем (зокрема, GPS-навігатор, GPS-приймач, лазерний дальномір, квазікоптер, термометр-щуп, термометри, флюгер, гігрограф, психрометр, гальванометр та ін.). Наявна гірська навчальна база в с. Колочава, Міжгірський район та астрофізична лабораторія в с. Нижне Солотвино Ужгородського району та в м. Ужгород, а також бази виробничих і педагогічних практик (за угодами про співпрацю).</p>

	Повністю відповідають ліцензійним вимогам наявна соціально-побутова інфраструктура: забезпеченість гуртожитком, бібліотекою, у тому числі читальними залами, пунктами харчування, актовим та концертним залами, спортивним залом, стадіоном та спортивними майданчиками, закритим басейном, медичними пунктами.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Здобувачі освіти мають вільний доступ до інформаційного забезпечення на офіційному веб-сайті http://www.uzhnu.edu.ua , на сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» https://e-learn.uzhnu.edu.ua , на сайті наукової бібліотеки https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/biblioteka-uzhnu-elektronni-fondi-virtualni.htm та на веб-сайті географічного факультету https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/faculty-geograph . Наявний необмежений безкоштовний доступ до мережі Інтернет, до фондів наукової бібліотеки з достатньою кількістю облаштованих читальних залів, до репозитарію університету та власного кафедрального фонду наукової та навчально-методичної літератури, в т.ч. власних авторських видань. Для належного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної форми навчання організовано платформу віртуального навчального середовища Moodle. Тут розміщено робочі навчальні плани і силабуси із усіх дисциплін спеціальності, графік навчального процесу, навчально-методичні комплекси дисциплін, дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін, програми практик тощо.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Академічна мобільність студентів можлива на основі двосторонніх угод, укладених між ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та закладами вищої освіти України,
Міжнародна кредитна мобільність	Відповідно до Положення «Про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» встановлено загальний порядок академічної мобільності студентів. Вона може здійснюватися згідно програми міжнародної академічної мобільності «Еразмус +».
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	До ДВНЗ «УжНУ» приймаються іноземні громадяни, а також особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах. Особливості вступу на навчання визначаються Положенням «Про навчання іноземних громадян в ДВНЗ «УжНУ».

2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
ОК 1	Психологія освітньої діяльності	3	залік
ОК 2	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3	залік
ОК 3	Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті	3	залік
ОК 4	Природнича географія України і світу	5,5	екзамен
ОК 5	Управління природокористуванням	4,5	екзамен
ОК 6	Суспільна географія України і світу	4,5	екзамен
ОК 7	Методика навчання географії у закладах загальної середньої освіти	3	екзамен
ОК 8	Методика викладання дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти	3	екзамен
ОК 9	Дидактика географії	4,5	екзамен
ОК 10	Педагогіка сучасної школи	3	залік
ОК 11	Виробнича (педагогічна) практика у закладах загальної середньої освіти	9	диф. залік
ОК 12	Виробнича (педагогічна) практика у закладах фахової передвищої освіти	3	диф. залік
ОК 13	Виробнича (педагогічна) практика у закладах вищої освіти	3	диф. залік
ОК 14	Виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра	15	захист
Обсяг обов'язкових компонент:		67	
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
ВК 1	Дисципліна за вибором із загальноуніверситетського каталогу	3	залік
ВК 2	Дисципліна за вибором із кафедрального каталогу	4	залік
ВК 3	Дисципліна за вибором із кафедрального каталогу	4	залік
ВК 4	Дисципліна за вибором із кафедрального каталогу	4	залік
ВК 5	Дисципліна за вибором із кафедрального каталогу	4	залік
ВК 6	Дисципліна за вибором із кафедрального каталогу	4	залік
Обсяг вибіркового компонент:		23	
Загальний обсяг освітньої програми		90	

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Вибіркові компоненти

1 семестр	2 семестр
ВК 1	ВК 4
ВК 2	ВК 5
ВК 3	ВК 6

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів другого рівня вищої освіти щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється Екзаменаційною комісією із зазначеної спеціальності після виконання студентами у повному обсязі навчального плану.

Атестація студентів, які навчалися за програмою підготовки магістрів здійснюється на підставі оцінки рівня знань, умінь та навичок випускників у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра повинна бути виконана самостійно студентом, та оприлюднена на офіційному сайті або в репозитарії закладу вищої освіти або його структурного підрозділу. Обов'язковою є перевірка кваліфікаційної роботи бакалавра на оригінальність. У кваліфікаційній роботі не має бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації. Захист кваліфікаційної роботи відбувається відкрито і публічно.

За умови успішного захисту кваліфікаційної магістерської роботи Університет видає документ встановленого зразка з присудженням ступеня магістра з присвоєнням кваліфікації магістр середньої освіти (Географія), вчитель-магістр (Середня освіта (Географія)).

